

Brussel, 7.9.2016
SWD(2016) 287 final

WERKDOCUMENT VAN DE DIENSTEN VAN DE COMMISSIE

SAMENVATTING VAN DE EFFECTBEOORDELING

bij

Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement van de Raad

**tot wijziging van Verordening (EU) nr. 99/2013 van het Europees Parlement en de Raad
betreffende het Europees statistisch programma 2013-2017, door verlenging tot 2018-
2020**

{ COM(2016) 557 final }

{ SWD(2016) 288 final }

Samenvatting

Effectbeoordeling van het voorstel voor een Verordening tot wijziging van Verordening (EU) nr. 99/2013 betreffende het Europees statistisch programma 2013-2017, door verlenging tot 2018-2020

A. Behoeft aan actie

Waarom? Wat is het probleem?

Er is een grote vraag naar officiële Europese statistieken omdat deze worden geproduceerd en verspreid volgens specifieke principes en daarom een "toegevoegde waarde" hebben voor de gebruiker in vergelijking met andere informatiebronnen. Een aantal statistische lacunes moet worden aangepakt, zodat statistieken het EU-beleid beter kunnen ondersteunen. De tijdigheid van sommige Europese statistieken moet dringend worden verbeterd, zodat deze de informatie verschaffen die nodig is voor het Europees semester. De behoefte aan statistieken die voortvloeit uit de tien politieke prioriteiten van de Commissie en uit de toenemende complexiteit van samenlevingen zorgt voor twijfel over de relevantie van huidige Europese statistieken.

Hoewel nationale statistische systemen een aanzienlijke inspanning hebben geleverd ter modernisering van hun productiemethoden met ondersteuning van het Europees statistisch programma (ESP) 2013-2017, is de huidige statistische infrastructuur nog steeds niet flexibel genoeg om nieuwe statistieken te leveren wanneer deze noodzakelijk zijn en tegelijk de bijbehorende kosten en administratieve lasten te beperken. Tenzij het huidige investeringsniveau wordt verhoogd, zal het Europees statistisch systeem (ESS) niet in staat zijn te voldoen aan de groeiende vraag naar statistieken of de behoefte om statistieken sneller beschikbaar te stellen.

De partijen voor wie het voorstel de meest directe gevolgen heeft, zijn gebruikers van statistieken (bv. beleidsmakers, de media en onderzoekers), producenten van statistieken (nationale instituten voor de statistiek (NSI's) en andere nationale instanties (ONA's)) en respondenten (huishoudens en bedrijven).

Wat is het doel van dit initiatief?

Het doel van dit initiatief is het vaststellen van het wetgevingskader voor het ESP gedurende de looptijd van het meerjarig financieel kader (MFK) en het verlenen van financiële ondersteuning die het ESS nodig heeft om:

- hoogwaardige statistische informatie te verstrekken en de statistische lacunes op te vullen die het meest urgent zijn, waarbij de nadruk wordt gelegd op een aantal prioriteitsgebieden die de tien politieke prioriteiten van de Commissie weerspiegelen;
- te zorgen voor de permanente capaciteit die nodig is om sneller te reageren op opkomende behoeften en de statistische infrastructuur zodanig aan te passen dat het potentieel van nieuwe gegevensbronnen wordt benut; en
- het partnerschap binnen en buiten het ESS te verstevigen om de productiviteit daarvan verder te verhogen en de leidende rol die het in de wereld speelt op het gebied van officiële statistieken zeker te stellen.

Wat is de meerwaarde van maatregelen op EU-niveau?

Het ontwerp, de uitvoering en de monitoring van EU-beleid zijn afhankelijk van onpartijdig, betrouwbaar en relevant statistisch bewijs dat alleen via het ESP kan worden verstrekt. Alleen door een gecoördineerde aanpak van de ontwikkeling, productie en verspreiding van Europese statistieken, zoals voorzien in het ESP, kunnen de noodzakelijke consistentie en vergelijkbaarheid van statistieken die voor de activiteitengebieden van de EU relevant zijn, worden gegarandeerd. Actie op EU-niveau, zoals voorgesteld, zou ook bijdragen aan het effectieve gebruik van middelen (vanwege schaalvoordelen) en nationale instanties ondersteunen bij de ontwikkeling van hun capaciteit, bijvoorbeeld wat betreft harmonisatie en methodologieën.

B. Oplossingen

Welke wetgevende en niet-wetgevende beleidsmaatregelen zijn overwogen? Heeft een bepaalde optie de voorkeur? Waarom?

Krachtens Verordening (EG) nr. 223/2009 betreffende de Europese statistiek moet de duur van het ESP overeenkomen met die van het MFK (momenteel 2014-2020). Het ESP zal naar verwachting in 2017 aflopen, waardoor een verlenging noodzakelijk is. Deze effectbeoordeling onderzoekt niet of het ESP moet worden verlengd, maar hoe dat het best kan plaatsvinden. De volgende opties zijn overwogen:

1. Baseline — het huidige ESP (2013-2017) wordt verlengd met drie jaar (2018-2020);

2. Verlenging van het huidige ESP met aanpassingen:

2a: Wijzigingen van het huidige ESP en verlaagd jaarlijks budget;

2b: Een aangepast programma met verbeterde statistische outputs conform de tien politieke

prioriteiten, waarbij door sterke herprioritering (met hetzelfde jaarlijkse budget) voor het nodige evenwicht wordt gezorgd;

2c: Een aangepast programma met nieuwe statistische outputs in overeenstemming met de tien politieke prioriteiten, aangevuld met investeringen in de statistische infrastructuur en nieuwe statistische bronnen (met een verhoogde begroting);

1. Twee aparte programma's.

Optie 2c bleek uiteindelijk de geprefereerde beleids optie te zijn, omdat deze de beste kans biedt om de bovengenoemde doelstellingen te realiseren, rekening houdend met alle eisen, verplichtingen en beperkingen.

Wie steunt welke optie?

De in het ESS-comité verenigde producenten hebben herhaaldelijk opgeroepen tot grotere investeringen. Het Europees Raadgevend Comité voor de statistiek, als het forum dat gebruikers van statistieken, respondenten, het openbare publiek, sociale partners en de wetenschappelijke gemeenschap vertegenwoordigt, benadrukte de behoefte aan voldoende financiering, aangezien er voor het creëren van de capaciteit om nieuwe statistieken en indicatoren te produceren aanvullende investeringen vereist zijn. De Europese Adviescommissie voor statistische governance heeft ook haar zorgen geuit over onvoldoende investeringen, die volgens haar een belemmering vormen voor het vermogen van het ESS om te profiteren van de datarevolutie. De relevante partijen zowel aan de zijde van de gebruikers als van de producenten ondersteunen daarom nieuwe maatregelen ter verbetering van officiële statistieken, zoals beschreven onder optie 2c.

C. Gevolgen van de voorkeursoptie

Wat zijn de voordelen van de voorkeursoptie (indien van toepassing, anders van de belangrijkste opties)?

Optie 2c zou de grootste gevolgen hebben voor het vermogen om gegevens sneller te produceren, wat essentieel is om aan de fundamentele behoeften van gebruikers te voldoen. De optie omvat nieuwe maatregelen om resterende gegevenslacunes op te vullen en de tijdigheid te verbeteren op belangrijke gebieden zoals energiestatistieken. Daarnaast zouden gebruikers profiteren van het betere gebruik van "big data".

- De vergelijkbaarheid van statistieken op Europees niveau zal naar verwachting toenemen op gebieden die voor het eerst door het ESP worden bestreken.
- Het zal mogelijk zijn om het ESS verder te moderniseren en meer gebruik te maken van nieuwe bronnen (bv. "big data").
- De responslast zal naar verwachting verminderen vanwege het betere gebruik van administratieve gegevens en nieuwe bronnen.
- Omdat wetgeving voor statistieken primair gevolgen heeft voor gegevensgebruikers, gegevensproducenten en onderzoeksrespondenten, zijn de directe economische, sociale en milieugevolgen ervan zeer beperkt.

Wat zijn de (eventuele) kosten van de voorkeursoptie?

De begroting die momenteel is toegewezen aan het ESP (ca. 60 miljoen EUR per jaar) is relatief klein vergeleken met de totale EU-begroting en de voorgestelde verhoging zou binnen de grenzen van de bestaande algehele begrotingsbeperkingen vallen. De kosten van het produceren van statistieken moet ook worden vergeleken met de kosten wanneer geen statistieken of statistieken van onvoldoende kwaliteit beschikbaar zouden zijn. De belangrijkste directe kosten van optie 2c hebben hoofdzakelijk betrekking op de medefinanciering door de EU van subsidies voor de statistische activiteiten van de NSI's, maar deze moeten worden beschouwd als een investering. Dankzij de besparingen ten gevolge van de verminderde administratieve lasten en effectievere en efficiëntere productiemethoden van gegevens zullen deze naar verwachting hun geld terugverdienen.

Wat zijn de gevolgen voor bedrijven, kleine en middelgrote ondernemingen en micro-ondernemingen?

De in het voorgestelde programma beschreven maatregelen (zoals re-engineering van de statistische productie en het beter gebruik van administratieve gegevens en "big data") zullen leiden tot een vereenvoudiging van procedures en een vermindering van de administratieve lasten, waarvan bedrijven en personen zullen profiteren.

Zijn er significante gevolgen voor de nationale begrotingen en overheden?

Het initiatief heeft gevolgen voor NSI's en ONA's. Het ESP maakt investeringen mogelijk in projecten die worden gestart als reactie op nieuwe uitdagingen waarmee Europese statistieken worden geconfronteerd (bv. uitvoering van ESS Visie 2020, versterking van de Europese statistische infrastructuur en beter gebruik van "big data" en gedeelde infrastructuur). Omdat EU-financiering wordt verstrekt op basis van medefinanciering, betekent een hoger budget voor het ESP op EU-niveau ook hogere budgettaire kosten voor de NSI's. Voor ontwikkelingsprojecten is ook vaak hoogwaardige, vakkundige expertise nodig.

Zijn er nog andere significante gevolgen?

Het initiatief ondersteunt samenwerking met internationale organisaties en de vergroting van de capaciteit in derde landen, om te garanderen dat kwalitatief goede gegevens beschikbaar zijn. Dit stelt de EU weer in staat om de resultaten van de uitbreiding en het Europees nabuurschapsbeleid te bewaken en de naleving van EU-normen op het gebied van de statistiek door (mogelijke) kandidaat-lidstaten te meten.

D. Follow-up**Wanneer wordt dit beleid geëvalueerd?**

De definitieve evaluatie van het programma is gepland voor 2021.